

Uudised

Hea klient!

Kui Eesti Vabariik tähistas äsja oma 101 aastapäeva, siis jõudluskontrolli valdkonnas on meil traditsioonid veelgi pikemad – käesoleval aastal möödub 110 aastat esimese jõudluskontrolli organisatsiooni asutamisest. 8. märtsil 1909. aastal loodi Väandra Põllumeeste Seltsi juurde karjakontrolli osakond, mida võib pidada esimeseks jõudluskontrolli organisatsiooniks. Esimeseks kontroll-assistendiks palgati Massujõe talu peremees Ernst Tomingas. Justkui aastapäeva tähistamiseks sai 2018. aasta kokkuvõtete tegemisel kinnitust meie eesti holsteini aretajate lootus, et ületatakse aastatoodanguna 10 000 kg piir. Lisaks holsteini keskmisele toodangule (10 059 kg), võime olla Eestis uhked aasta aastalt tõusva keskmise toodangu üle, mis möödunud aastal oli juba 9785 kg.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse eestvedamisel on juba aastaid valitud parimaid piimakarjakasvatatajaid ning parimaid lihavedelisekarjakasvatatajaid, kelle valimistel on jõudluskontrollil samuti roll. Siinkohal on mul hea meel õnnitleda parimaks piimakarjakasvatatajaks valitud Siim Riisenbergi Kehtna Mõisa OÜst ning parimateks lihavedelisekarjakasvatatajateks valitud Ivo ja Tiina Tomsonit Vilsu OÜst. Kui möödunud aastal toimunud konverentsil "Aasta põllumees 2018" oli läbivaks teemaks põlvkondade vahetus, siis käesoleva aasta parimate valimisel oli juba teise põlvkonna karjakasvatatajaid mõlemas kategoorias.

Oleme taas kord taotlenud rahvusvahelist kvaliteedimärki (ICAR *Certificate of Quality*) oma piimaveiste jõudluskontrolli süsteemile. Täna Virve Kensi ja Terje Pälli Viraito OÜst, kes võõrustasid meid veebruari keskel ning näitasid Eesti jõudluskontrolli süsteemi auditeerijatele kontroll-lüpsi läbiviimist!



Kaivo Ilves
Eesti Põllumajandusloomade
Jõudluskontrolli ASi juhataja

2018. aasta jõudluskontrolli tulemused

Piimaveiste jõudluskontrollis oli 01.01.2019 seisuga 515 karja ja 81 821 lehma, mis moodustab 96% Eesti lehmadest. Jõudluskontrollialuste lehmade 2018. aasta keskmine piimatoodang oli 9785 kg. Võrreldes 2017. aastaga on piimatoodang suurenenud 166 kg.

Kõige rohkem on jõudluskontrollis lehma Järvamaal (12 963), Pärnumaal (10 190) ja Lääne-Virumaal (9708). Lehmade arv on aastataguse ajaga vähenenud 1108 võrra ja karjade arv vähenenud 34 võrra.

Eesti holsteini tõu keskmine piimatoodang oli 10 059 kg ja eesti punasel tõul 8703 kg. Eesti maatõu keskmine piimatoodang oli 4782 kg.

2018. aastal oli neljas maakonnas keskmine piimatoodang üle 10 000 kg, sealhulgas Tartumaal 10 540 kg, Järvamaal 10 392 kg, Põlvamaal 10 280 kg ja Lääne-Virumaal 10 072 kg.

Lihaveiste jõudluskontrollis oli 01.01.2019 seisuga 456 karja 34 456 veisega, sealhulgas 14 239 ammlehma, mis moodustab 42% Eesti ammlehmade koguarvust. Eelmise aasta algusega võrreldes on jõudluskontrollis olevate lihavedelise arv suurenenud 1860 veise võrra. Kõige enam on lihavedelise jõudluskontrollis veiseid Pärnumaal (5373), Lääne-Virumaal (4462) ja Harjumaal (3018).

Kõige rohkem on jõudluskontrollis aberdiin-anguse tõugu (7893), seejärel limusiini (7554) ja herefordi (5534) tõugu lihavedeliseid. Arvuliselt on suurenenud kõige enam šoti mägiveise (885), aberdiin-anguse (487) ja limusiini (388) veiste hulk.

Sigade jõudluskontrollis oli 01.01.2019 seisuga 27 seafarmi ja 11 371 siga. Eelmise aasta algusega võrreldes on jõudluskontrollis olevate sigade arv suurenenud 685 sea võrra. Kõige rohkem jõudluskontrollialuseid sigu asub Lääne-Viru maakonnas, järgnevad Saare ja Harju maakond.

EPJ andmetel sündis 2018. aastal emise pesakonnas keskmisena 12,4 elusat põrsast, mis on 0,3 põrsast rohkem kui 2017. aastal. Parimas farmis sündis 14,2 elusat põrsast ja võõrutati 12,8.

Madalam SRA piirarv

Somaatiliste rakkude arvu (SRA) järgi saab kaudselt hinnata, kas udaras tegutsevad udarapõletikku põhjustavad bakterid või mitte. Mida suurem on lehma üldpiima SRA, seda suurema tõenäosusega on lehmal vähemalt üks udaraveerand nakatunud. Tihti tekib küsimus, millist SRA piirväärtust kasutada, et kõige täpsemini olemasolevat udaranakkust ennustada.

EPJ on siiani kasutanud udarapõletiku olemasolu hindamiseks lehma üldpiima SRA piirväärtust 250 000 rakku/ml. Eesti karjade udaratervis on küll aastatega väga palju paranenud, kuid udaranakkuste täpsemaks tuvastamiseks ning udaraterviselase töö tõhustamiseks oleks mõistlik kasutada madalamat SRA piirväärtust. Madalama SRA piirarvu kasutamine toob kasu karja udaraterviselise parandamises ning õigete otsuste tegemises. Sellest lähtuvalt kasutab EPJ alates jaanuarist jõudluskontrolli udaraterviselise analüüsid lehma üldpiima SRA piirarvu 150 000 rakku/ml.

Kevadised infopäevad

EPJ korraldab koostöös Eesti Tõuloomakasvatatajate Ühistuga (ETKÜ) sel kevadel piimakarjakasvatatajatele ja jõudlusandmete kogujatele viis infopäeva. Esinevad Aire Pentjärvi (EPJ), Tõnu Põlluäär (ETKÜ), Kerli Mõtus ja Piret Kalmus (Eesti Maaülikool). Infopäevad toimuvad 14. märtsil Pühajärvel Valgamaal, 15. märtsil Särevõres Järvamaal, 3. aprillil Mustvees Jõgevamaal, 16. aprillil Tori vallas Pärnumaal ja 17. aprillil Kuressaare Saaremaal. Täpsem info EPJ kodulehel.

Rekordlehm Mille

Uue 305-päevase toodangu rekordi tegi Kõljala POÜ lehm Mille, kes lüpsis neljandal laktatsioonil 20 391 kg piima. Mille on teine lehm Eestis, kes on lüpsnud laktatsiooni jooksul üle 20 000 kg (esimene selline lehm oli Torma POÜ lehm Maari, kes lüpsis 20 180 kg). Mille augustikuine toodang kontroll-lüpsi päeval oli 83,3 kg.

Sigade jõudluskontrolli tulemused 2018. aastal

31. detsembril oli jõudluskontrollis kokku 11371 siga – 970 emikut, 1765 nooremist, 8476 emist, 110 kultu farmides ja 50 seemendusjaamas. Aastataguse ajaga võrreldes on sigade arv suurenenud 685 võrra. Kõige rohkem jõudluskontrollialuseid sigu asub Lääne-Viru maakonnas, järgnevad Saare ja Harju maakond. Lääne maakonnas alustas seakasvatusega uuesti OÜ Linnamäe Peekon, kuid ühtegi karja ei ole endiselt Hiiu, Pärnu ja Valga maakonnas. Aasta jooksul alustas jõudluskontrolli kolm farmi, kusjuures üks neist jõudis ka juba lõpetada, lisaks oli lõpetajaid veel kolm.

Emiste arvu järgi on karjad erineva suurusega, varieerudes kuuhest emisest 1114ni, kusjuures ainult ühes karjas on emiseid üle tuhande. Viies karjas on emiseid vähem kui 100 ja neis asub vaid 2,1% emistest. Suhteliselt vähe emiseid asub ka karjades suurusega 101–200 (8,2%) ja 201–300 (9,5%). Enamus emistest asub seega suuremates, üle 300 emisega karjades.

2018. a keskmised jõudlusnäitajad on koondatud tabelisse 1 ja nende arvutamisel kasutati 26 farmi andmeid. Võrreldes tulemusi eelneva aastaga, on paljud neist positiivse trendiga või stabiilsed nagu nt esmaseemendusvanus või esmapoegimisvanus. Viljakuse iga-aastane suurenemine on muutunud tavapäraseks ja nii oli see ka 2018. aastal. Keskmiselt sündis pesakonnas 13,3 põrsast, neist elusalt 12,4, mis ületavad 2017. aasta tulemusi vastavalt 0,2 ja 0,3 põrsaga. Suurenenud on heade ja väga heade tulemustega farmide arv. Nii on viljakuse osas 62% farmidest saavutanud tulemusi, kus pesakonnas sündis kokku üle 13 põrsa, parim tulemus sealjuures on 15,2. Umbes kolmandik farmidest on saavutanud tulemusi, kus pesakonnas sündis elusalt 13 ja rohkem põrsast, kusjuures parimas farmis oli tulemuseks 14,2. Selliste farmide arv on aastataguse ajaga võrreldes nelja võrra suurenenud. Kümne aastaga on see näitaja suurenenud 1,3 põrsa võrra. Veidi on vähenenud surnult sündinud põrsaste arv pesakonnas – vastav näitaja oli 0,9. Nooremiste viljakus suurenes aastaga 0,4 ja vanaemistel 0,3 põrsa võrra.

Sarnaselt viljakuse suurenemisega võõrutatakse ka põrsaid pesakonnas aasta-aastalt järjest rohkem ja seda ka vaadeldaval perioodil, kus pesakonnas võõrutati 10,8 põrsast ehk 0,2 põrsast rohkem kui 2017. aastal. Parimas farmis võõrutati 12,8 põrsast pesakonnas. Üle 12 põrsa võõrutati viies farmis, 2017. a oli selliseid farme vaid kaks. Elusalt sündinud põrsastest hukkus 11,4%, mis võrreldes 2017. aastaga suurenes 0,3 põrsa võrra.

Olulisteks näitajateks seafarmi tulemuslikkuse hindamisel on sündinud ja võõrutatud põrsaste arv aastaemise kohta. Need näitajad 2018. a oluliselt ei paranenud. Kokku sündinud põrsaste arv jäi samaks, elusalt sündis küll 0,1 põrsast rohkem, aga võõrutati 0,1 põrsast vähem kui 2017. a. Aastaemise kohta võõrutati 2,2 pesakonda, mis samuti ei muutunud. Parima tulemusega oli farm, kus aastaemise kohta sündis kokku 36,8 ja elusalt 34,1 põrsast. Farmide arv, kus aastaemiselt saadi kokku ja elusalt üle 30 põrsa, on aastaga suurenenud. Üle 30 põrsa kokku sündis üheteistkümnes farmis ja elusalt seitsmes farmis (2017. a vastavalt 9 ja 2). Aastaemiselt võõrutati 30 ja enam põrsast kahes farmis (2017. a ühes), kusjuures parima farmi tulemuseks oli 30,9 põrsast. Keskmiselt võõrutati aastaemise kohta 23,5 põrsast.

Tabel 1. Emiste keskmised jõudlusnäitajad 2018. aastal

Näitaja	Tulemus
Esmaseemendusvanus (päeva)	245
Esmapoegimisvanus (päeva)	368
Pesakonnas sündinud põrsaid	13,3
neist elusalt	12,4
nooremiselt	11,7
vanaemiselt	12,6
Võõrutatud põrsaid pesakonnas	10,8
Imikpõrsa kadu (%)	11,4
Imetamisperiood (päeva)	27,6
Vabaperiood (päeva)	5,9
Ümberindlemisi (%)	12,9
Võõrutatud pesakondi emiste prakeerimisel	3,6
Aastaemiselt saadud pesakondi	2,2
sündinud põrsaid	28,8
neist elusalt	26,8
võõrutati	23,5

Aastaemise näitajaid mõjutab eelkõige emiste kasutamise efektiivsus, mille erinevateks näitajateks on pesakonna tootmiseks kulunud päevad, emiste karjaspüsivus ja selle jooksul saadud pesakondade arv. Ühe pesakonna saamiseks kulus 165,3 päeva, millest 16,6 olid ebaproduktiivsed. 2017. aastaga võrreldes suurenes ebaproduktiivsete päevade arv iga pesakonna tootmiseks 2,3 päeva võrra, mida mõjutas mitu asja. Üks neist oli emiste karjast väljaminek 76,9. seemendusjärgsel päeval e 11,6 päeva hiljem kui 2017. a. Vähenes ka emiste aktiivne kasutamisaeg ja selle jooksul saadud pesakondade arv – emised olid karjas 1,9 aastat ja selle jooksul saadi 3,6 pesakonda (vähenemine vastavalt 0,2 aastat ja 0,5 pesakonda). Kõige rohkem vähenes emise kasutamisaeg ja saadud pesakondade arv farmides suurusega 401–500 emist.

Emiste tõulise koosseisu osas olulisi muutusi ei ole. Aastaemistest peaaegu pooled (47%) olid esimese põlvkonna eesti maatõugu ja eesti suurt valget tõugu ristandemised (LY ja YL). Nende kui kõige viljakamate emiste kasutamist soovitab ka aretusprogramm “Marmorliha”. Arvukaim oli YL ristandemiste populatsioon, järgnesid L, LY ja Y. Puhtatõulisi L ja Y tõugu emiseid oli kokku 34%. Teadmata tõuga emiste arv vähenes aastaga 152 looma võrra.

Tabel 2. Jõudlusnäitajad tõugude lõikes

Tõug	Aasta-emiste arv	ESP/psk	ESP/NE psk	ESP/VE psk	Esp/AE	Võõrutatud/psk	Võõrutatud/AE	Imikpõrsaste kadu
L	1958	12,4	11,7	12,7	26,9	11,0	24,2	10,8
Y	1461	11,8	11,8	11,8	23,7	10,7	21,2	9,6
LxY	1652	12,8	12,2	13	28,1	11,3	24,9	10,1
YxL	3059	12,7	12,0	12,9	28,4	11,0	24,5	11,8
LxYL	1149	12,5	11,3	13	27,8	10,8	23,1	14,3
YxLY	216	11,1	10,0	11,3	24,1	9,1	19,8	17,6
Tõug teadmata	400	10,0	9,5	10,1	20,1	9,1	19,0	9,4
Kokku	9973	12,4	11,7	12,6	26,8	10,8	23,5	11,0

Viljakusnäitajatest tõugude kaupa annab ülevaate tabel 2. Suurima viljakusega olid esimese põlvkonna ristandemised LY, kelle pesakondades sündis keskmiselt 12,8 elusat põrsast, edestades YL ristandemiseid vaid 0,1 põrsaga. Mitmeid aastaid oli YL emiste pesakonnad väiksemad, kuid 2018. a suurenes nende viljakus 0,5 põrsa võrra, jõudes peaaegu LY tulemuseni. Puhtatõulistest emistest olid viljakamad eesti maatõugu emised tulemusega 12,4 elusat põrsast pesakonnas ja nende viljakus on suurenenud stabiilselt iga aastaga – viimasel viiel aastal 0,7 põrsa võrra. Eesti suurt valget tõugu emiste viljakus oli 11,8, kuid aastate lõikes see kõigub ja ei ole viimase viie aastaga suurenenud. Karjades peetakse veel vähesel määral djuroki (D) ja pieträäni (P) puhtatõulisi emiseid, tagasiristatud emiseid (LxLY, YxYL) ja ristandemiseid, kelle isa on djuroki tõugu (DL, DY). Kuna neid on vähe ja aastaemiste arv jääb alla 30, siis tabelis 2 need ei kajastu, sest tulemusi ei saa lugeda usaldusväärseks.

Eesti Tõusigade Aretusühistu konsulendid testisid farmides kokku 6135 siga. Mitmete aastate järel on see arv suurenenud, mõjutades positiivselt loomade geneetilist hindamist. Keskmiselt kasvasid testitud sead sünnist 100 kg saavutamiseni 562,1 g ööpäevas, keskmine pekipaksus oli 9,5 mm ja lihassilma läbimõõt 63,7 mm. Võrreldes tulmusi aastataguse ajaga vähenes ööpäevane juurdekasv 4 g, lihase läbimõõt suures 0,1 mm ja pekipaksus jäi samaks.

Kõige rohkem testiti ristandemiseid – esimese põlvkonna ristandeid ja tagasiristatud emiseid. Puhtatõulistest testiti Y tõugu emiseid rohkem kui L tõugu sigu. Ööpäevas kasvasid kõige rohkem (574 g) esimese põlvkonna ristandid, järgnesid L (562 g), Y (551 g) ja kõige väiksem oli ööpäevane juurdekasv tagasiristatud emistel (536 g). Kõige õhema pekiga (9,3 mm) ja suurima lihassilmaga (65,9) olid L tõugu emised. Kultide osakaal testimisel oli väike, kokku vaid 49 siga vaadeldud tõugudest.

Kokkuvõtted näitavad meie seakasvatavate järjekindlat ja oskuslikku aretustöö korraldamist parima geneetika kasutamisel, mis on taganud jõudluskontrollinäitajate stabiilse kasvu.

Jõudu ja energiat meie tublidele seakasvatavatele!

*sigade jõudluskontrolli juht Külli Kersten
geneetilise hindamise spetsialist Liia Taaler*

Täpne andmete sisestamine tagab objektiivse statistika

Sigade jõudlusandmete kogumise üks eripärasid võrreldes veistega tuleneb sellest, et Possu on personaalarvutiprogramm, millest kantakse andmed EPJ andmebaasi. Seega toimub andmete kontrollimine kahel tasandil, Possus ja andmebaasis.

Korrektset Possusse sisestatud andmete korral peaksid tulemused olema identsed, aga kontrollimise käigus ilmnevad igal aastal mõningad ebatäpsused, mis vajavad parandamist või täiendamist.

Põhilised vead on tingitud ebatäpsest andmesisestusest ja infoedastusega venitamise pärast. Eelkõige puudutab see sigade müümise ja ostmise seotud toiminguid.

Kuna andmed liiguvad elektrooniliselt läbi EPJ andmebaasi

ühe farmi Possust teise farmi Possusse, siis on oluline andmevahetuse loogilisus, andmete liikumise kiirus ja täpsus.

Andmed sigade müümise kohta tuleb sisestada ja saata EPJ kohe pärast sündmust, sest ostja ootab neid pikisilmi. Tihti aga selle toiminguga venitatakse, mistõttu ostja hakkab andmeid sisestatama käsitsi ja see omakorda tekitab vigu. Ka andmevahetus peab toimuma loogiliselt, mis tähendab, et kõige enne saadab andmed sigade müüja, seejärel teeb andmevahetuse sigade ostja ja sellega saab ostetud sigade andmed oma Possusse. Suuremaid ebakõlasi aga tekitab vale müümise kuupäeva (tegelikust hilisem) sisestamine Possusse. Tekib olukord, et uues farmis emised seemendatakse, sündmuste sisestamisel aga selgub, et sigu polegi Possus. Hakatakse uurima, kuidas edasi. Kui nüüd müüja sisestab tegelikust hilisema müügi kuupäeva, siis enne karjatulekut tehtud seemendused jäävad farmi arvele, kust sead osteti. Söötmispäevade loendamisel ja aastaemise arvutamisel on probleemsed ka emised, kellel puudub rakendus või kellel on väljamineku järgselt veel mõni võõrutuse või põrsaste ümberpaigutuse kirje.

Suur tänu seakasvatavatele, kes reageerisid kiiresti ja korrigeerisid ebaloogilisi või vigaseid andmeid Possus!

Külli Kersten

Seaduse muutmine

2019. a on muutumas maaeluministri määrus „Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord”. Alljärgnevalt ülevaade plaanitavatest muudatustest, mis puudutavad seakasvatust:

1. Seakasvatavate seatakse kohustus esitada andmed PRIA-le peetavate sigade arvu kohta senise ühe korra asemel neli korda aastas aastast kvartali lõpu seisuga, s.o 31. märtsi, 30. juuni, 30. septembri ja 31. detsembri seis järgmise kuu 15. kuupäevaks.

2. Loomakasvatuskategooriate (vanuserühmade) kaupa esitatakse andmed neljanda kvartali lõpu seisuga, kusjuures kategooriaid on senisest rohkem ja need on järgmised:

- põrsad;
- kesikud;
- paaritamata nooremised;
- paaritamata emised;
- esimest korda paaritatud emised;
- korduvalt paaritatud emised;
- kuldid;
- 50–80-kilogrammise eluskaaluga nuumsead;
- 80–110-kilogrammise eluskaaluga nuumsead;
- üle 110-kilogrammise eluskaaluga nuumsead.

3. Loomapidajale seatakse kohustus esitada andmed põllumajandusloomade registrile (PRIA-le) sigade liikumise kohta tapamajja.

JÄLGIGE MÄÄRUSE MUUDATUSTE JÕUSTUMIST!

Külli Kersten

ICAR Certificate of Quality on Rahvusvahelise Jõudluskontrolli Komitee välja töötatud kvaliteedimärk jõudluskontrolli organisatsioonidele, mis näitab, et jõudluskontrolli teenus on kooskõlas rahvusvaheliste reeglitega. Kvaliteedisertifikaat kehtib viis aastat ja selle taotlemisega kaasneb kohapealne kontroll väliseksperptide poolt. EPJ-le omistatud kvaliteedisertifikaat on aegumas, mistõttu esitasime möödunud aasta lõpul uue taotluse kvaliteedisertifikaadi saamiseks. Enne audiitorite saabumist oli vajalik kogu piimaveiste jõudluskontrolli protsess kirjeldada ning neile tutvumiseks saata.

Veebruari keskel külastasid EPJi Juhoo Kyntäja Soomest ning Hubert Rothfuß Saksamaalt. Lisaks EPJ kontorile ja piimalaborile külastasime ekspertidega ka Viraito OÜd, et näidata kontroll-lüpsi tegemist.

Lõplik ekspertide kokkuvõte saabub lähiajal. Selle alusel tehakse ka lõplik otsus kvaliteedisertifikaadi omistamise kohta. Hetkel teame vaid seda, et Eesti piimaveiste jõudluskontrolli süsteem on endiselt heal tasemel ja ootame positiivset otsust. Kontrolliva audiitori ülesanne on anda hinnang süsteemile ja tuua välja kas riigile võib kvaliteedisertifikaadi omistada ilma ettekirjutusteta (võib teha ettekirjutusi, mis tuleb korda ajada enne sertifikaadi omistamist või tuleb korda teha teatud aja jooksul), aga nad võivad lihtsalt soovitusi anda, kuidas jõudluskontrolli süsteemi paremaks muuta. Kuna me Eestis olime üsna kindlad meie jõudluskontrolli süsteemi headuses, siis ootasime eelkõige soovitusi, mida saaks paremaks muuta. Välisekspertidelt kuulsime, et avaldamisel on uurimusi, mis analüüsivad vahelduva kontroll-lüpsi meetodi toodangute

arvutamist ja seal võib olla ettepanekuid, mida saaksime ka Eestis kasutusele võtta.

Kvaliteedisertifikaadi üleandmine toimub järgmisel ICARi konverentsil, mis toimub juuni keskel Prahas.

Kaivo Ilves

Sigade jõudluskontrolli arved

Vastavalt EPJ ja ETSAÜ vahel sõlmitud lepingule jätkub jõudluskontrolli teenuse tasumine sel viisil, et ETSAÜ tasub kogu teenuse eest EPJ-le ja esitab seejärel arved farmidele.

Aasta töötaja

EPJ valis 2018. aasta töötajaks geneetilise hindamise juhi **Mart Uba**, kes teeb juba 40 aastat geneetilist hindamist – tavainimese jaoks ülikeerulist ja hoomamatut asja, mis on üks EPJ eduka toimimise alustalasi. Teeb ta seda tööd põhjalikult, süvenedes ja kirega. Kõik see teeb Mart Ubast hea aasta töötaja kandidaadi, leidsid kolleegid – ta väärib seda tiitlit juba ammu, sest on nagu hea vein, mis aastatega aiva pareneb.

Muhedat

Mida või keda on vaja, et panna kena vanaproua koledasti vanduma?

Teist kena vanaprouat, kes hõikaks: "Bingo!"

Telefon heliseb ja mees tõstab toru.

"Tere, olen teie poja õpetaja. Kas te teadsite, et teie poeg valetab?"

"Õelge talle, et ta on selles väga hea. Mul ei ole lapsi."

Kadri Hermits tuli jõudluskontrolli raamatupidamisse tööle märtsis 20 aastat tagasi.

Pearaamatupidajana on ta kindlakäeliselt korraldanud algul JKK ja seejärel EPJ rahaasju, nõnda et kord on majas ja audiitoritel hea meel.



www.epj.ee
epj@epj.ee

F. Tuglase 12, 50094 Tartu linn

Piimaveiste jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762 526 3529
Harju-, Jõgeva-, Järva- ja Valgamaa klienditeenindaja	738 7751
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu-, Viljandi- ja Võrumaa klienditeenindaja	738 7753
Hiiu-, Ida-Viru-, Lääne-Viru, Pärnu- ja Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7746
Raamatupidamine	738 7769

Labor

F. R. Kreutzwaldi 46, 51006 Tartu linn

Telefon	738 7726 510 9624
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Jõudluskontrolli spetsialistid maakonnas

Harjumaa	Maila Kirs	tel 509 4675	maila.kirs@epj.ee		
Harjumaa	Ludmilla Aan	tel 516 7816	ludmilla.aan@epj.ee		
Hiiumaa	Maire Tamm	tel 5332 4204	maire.tamm@epj.ee	Mäe 2, Käina	3. K 12.00-16.00
Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	tel 516 7816	ludmilla.aan@epj.ee		
Jõgevamaa	Ludmilla Aan	tel 516 7816	ludmilla.aan@epj.ee		
Järvamaa	Merle Lillik	tel 516 7868	merle.lillik@epj.ee	Pärnu 58 II korrus, Paide	K 9.30-13.30
Lääne-Virumaa	Ludmilla Aan	tel 516 7816	322 7018 ludmilla.aan@epj.ee	Neffi 2, Piira, Lääne-Virumaa	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	tel 509 4675	473 3007 maila.kirs@epj.ee	Jaani 10 I korrus, Haapsalu	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	tel 520 6231	evi.prins@epj.ee		
Pärnumaa	Maire Tamm	tel 5332 4204	maire.tamm@epj.ee		
Pärnumaa	Maila Kirs	tel 509 4675	maila.kirs@epj.ee		
Raplamaa	Maila Kirs	tel 509 4675	maila.kirs@epj.ee	Kuusiku tee 6, Rapla	E 9.00-15.00
Saaremaa	Maire Tamm	tel 5332 4204	maire.tamm@epj.ee	Kohtu 10, Kuressaare	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	tel 516 7868	738 7739 merle.lillik@epj.ee	F. Tuglase 12-215, Tartu	1. ja 3. E 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	tel 520 6231	evi.prins@epj.ee		
Viljandimaa	Merle Lillik	tel 516 7868	433 3713 merle.lillik@epj.ee	Vabaduse plats 4-317, Viljandi	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	tel 520 6231	evi.prins@epj.ee	Liiva 11 II korrus, Võru	T 9.00-15.00